

ÇOCUK İŞGÜCÜ ARAŞTIRMASI HAKKINDA

GENEL AÇIKLAMA

Tarihçe

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Onüçüncü Çalışma İstatistikçileri Konferansında benimsenen temel tanım ve kavramların kullanıldığı Hanehalkı İşgücü Anketleri, Ekim 1988'den itibaren düzenli olarak uygulanmaktadır. Ayrıca, zaman zaman işgücü anketlerinin kapsamına giren çeşitli konularda ilave bilgi derlemek amacıyla ek soru formları geliştirilerek Hanehalkı İşgücü Anketleri ile birlikte modüler anketler de gerçekleştirilmektedir.

Bu şekilde Hanehalkı İşgücü Anketine ilave bir modül olarak, ilki Ekim 1994 ikincisi ise Ekim 1999'da uygulanan Çocuk İşgücü Araştırması, ILO ile Türkiye İstatistik Kurumu arasında imzalanan projeler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

Bu konuda güncel veriye duyulan ihtiyaç nedeniyle, 2006 yılında Çocuk İşçiliğinin Sona Erdirilmesi Uluslararası Programı (IPEC) çerçevesinde, ILO ile TÜİK arasında imzalanan yeni bir proje kapsamında Çocuk İşgücü Araştırması, Hanehalkı İşgücü Anketi ile birlikte Ekim, Kasım ve Aralık aylarında uygulanmıştır.

Dördüncü Çocuk İşgücü Araştırması; 2012 yılında TÜİK tarafından önceki uygulamalarda olduğu gibi yine Hanehalkı İşgücü Anketi ile birlikte Ekim, Kasım ve Aralık aylarında uygulanmıştır.

Ülkemizde 2018 yılı "Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı" ilan edilmiştir. 2018 yılının "Çocuk İşçiliği ile Mücadele Yılı" ilan edilmesine ilişkin Başbakanlık genelgesi, Resmi Gazete'de yayımlanmış olup ilgili genelgede, Türkiye'nin 2023 hedefleri doğrultusunda, özellikle en kötü biçimleri olmak üzere, çocuk işçiliğinin önlenmesi amacıyla Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı koordinasyonunda hazırlanan "Çocuk İşçiliği ile Mücadele Ulusal Programı"nın (2017-2023) yürürlüğe girdiği duyurulmuştur.

Program kapsamında, çocuk işçiliğini önlemeye yönelik temel stratejiler, faaliyetler ve bu faaliyetlerden sorumlu olan ve iş birliği yapılacak kurum ve kuruluşlar ile faaliyetlerin tamamlanma süreleri belirlenmiştir. Programda yer alan faaliyetlerin takibi yılda iki kez düzenlenen İzleme ve Değerlendirme Kurulu toplantıları aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Bu program kapsamında çalışan çocuklar konusunda ihtiyaç duyulan güncel verinin temininden sorumlu kuruluş olarak ta TÜİK yer almaktadır. Bu nedenle beşinci Çocuk İşgücü Araştırması; 2019 yılında TÜİK tarafından önceki uygulamalarda olduğu gibi yine Hanehalkı İşgücü Anketi ile birlikte Ekim, Kasım ve Aralık aylarında tekrar uygulanmıştır.

2014 yılında Hanehalkı İşgücü Araştırması'nda önemli değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Bunlar;

- Hanehalkı işgücü anketinin yılın her haftasında uygulanması, (Sürekli anket uygulaması)
- Örneklem tasarımı ve değişmesi,
- Yeni idari bölünüşün temel alınması,
- Tahminlerde yeni nüfus projeksiyonlarının kullanılması ve
- İşgücü araştırmasında, anket tasarımı, alan uygulaması, iş arama süresi kriteri, projeksiyon ve idari bölünüş farklılıklarını yansıtan yeni düzenlemeler,

Yukarıda bahsedilen değişiklikler, elde edilen göstergelerin önceki seri ile farklılaşmasına yol açmış ve karşılaştırılabilirliğini ortadan kaldırmıştır.

Diğer bir önemli husus; Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) çocuk işçiliği ile ilgili yapılacak tüm araştırmalarda kapsanan yaş grubu olarak 5-17 yaş arası grubun dikkate alınması gerektiğini önermesidir. Önceki araştırmalarda 6-17 yaş grubu kapsamıştır. Tüm bu nedenlerle bu araştırma daha önce uygulanan Çocuk İşgücü Araştırmaları ile kapsam ve metodoloji açısından farklılıklar içermektedir.

Çocuk İşgücü Araştırması'nın Amacı; Türkiye'de çalışan çocuklar konusunda ulusal bir veri oluşturmak ve çalışan çocukların hangi sektörlerde ve hangi çalışma koşullarında çalıştıklarını; sosyal, ekonomik ve demografik özelliklerini ortaya koyabilmektir.

TANIM VE KAVRAMLAR

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Çocuk: Ankette 5-17 yaş arası fertler çocuk olarak tanımlanmıştır.

Ekonomik faaliyetlerde çalışanlar: Referans haftası süresince herhangi bir gün en az 1 saat süresince ücret, kar veya ailenin kazancı için aile işletmelerinde ücretsiz olarak çalışanlar ile işi olanlardan; çeşitli nedenlerle referans döneminde işlerinin başında bulunmayan ancak işleri ile ilişkileri devam eden kişileri kapsar.

İstihdam oranı: İstihdamın, aynı yaş grubundaki kurumsal olmayan nüfus içindeki oranıdır.

Ev işleri: Hanehalkı fertleri tarafından kendi evlerinde gerçekleştirilen ve ekonomik faaliyet tanımının dışında kalan faaliyetlerdir. Bu faaliyetler, hanehalkı fertleri tarafından (çocuklar da dahil olmak üzere) ücretsiz olarak gerçekleştirilen evle ilgili işleri kapsamaktadır. Hanehalkı için alışveriş yapma, yemek pişirme, çamaşır yıkama, ütü yapma, küçük kardeşlere veya hanede bulunan hasta fertlere bakma vb. faaliyetler bu kapsamda değerlendirilmektedir.

Çalışmayan: Referans dönemi içinde ekonomik bir faaliyette bulunmayan, çalışmayan fertler, “çalışmayan” başlığı altında sınıflandırılmıştır.

Eğitime devam eden: Herhangi bir örgün eğitim kurumuna (ilkokul, ortaokul, lise ve dengi okul, açık lise ve mesleki eğitim merkezi) devam edenler, eğitime devam ediyor olarak tanımlanmıştır.

Referans Dönemi: Sürekli anket uygulamasında, ayın pazartesi ile başlayıp Pazar ile biten her haftası referans haftasıdır.

2019 Kasım dönemi örnek büyüklüğü ve cevapsızlık oranı

Kasım 2019 dönemi haber bülteninde açıklanan sonuçlar; 2019 yılının 40-52. haftalarını içine alan Ekim, Kasım ve Aralık aylarını kapsamaktadır.

Bu dönemde örneğe çıkan 44 000 örnek hanehalkından 36 462'si ile görüşülmüş olup, bu hanehalklarında bulunan 15 ve daha yukarı yaştaki **90 124 fert** ile anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.